

ქვეყნის კეთილდღეობაზე გრუნვა ბავშვის ადრეულ ასაკში ინვესტიციით იწყება

საქართველოს
პარლამენტი

საქართველოში ადრეულ ასაკში სწავლის სისტემის ღირებულების გაანგარიშების და დაფინანსების ყოვლისმომცველი სტრატეგია - ძირითადი მიმართულებები

ეფექტურობა

1. ერთ ბავშვზე საშუალო დანახარჯი საგრძნობლად განსხვავდება გამოკვლეულ მუნიციპალიტეტებში. ეს იმაზე მეტყველებს, რომ შედარებით მცირე საბავშვო ბაღები სისტემატურად არ იღებენ კომპენსაციას ერთ ბავშვზე მაღალი საექსპლუატაციო ხარჯებისთვის.
2. 2011 წელს საქართველოში თითოეულ თანამშრომელზე ხუთი ბავშვი მოდიოდა, მაშინ, როცა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის წევრი ქვეყნების იგივე კოეფიციენტი სულ მცირე ორჯერ მაღალია. აღნიშნული სექტორისთვის ხელმისაწვდომი შეზღუდული ფინანსური რესურსების გათვალისწინებით მომსახურე პერსონალის შედარებითი მრავალრიცხოვნება თანამშრომელთა ხელფასების სიმცირეს იწვევს, რასაც კადრების დენადობა მოჰყვება, განსაკუთრებით კი მაღალკვალიფიციური კადრებისა.

თანასწორობა/ხელმისაწვდომობა

1. ღარიბი ოჯახების ბავშვები ნაკლებად არიან წარმოდგენილი საქართველოს სკოლამდელ სისტემაში. „იუნისეფის“ 2011 წლის საქართველოს კეთილდღეობის მონიტორინგის გამოკვლევის მიხედვით, ღარიბი ბავშვების სკოლამდელი აღზრდის სისტემაში ჩართულობის მაჩვენებელი უფრო დაბალი იყო, ვიდრე ჩართულობის საშუალო მაჩვენებელი სახელმწიფოს მასშტაბით და უმდიდრესთა კვინტლში, და 30%-ს შეადგენდა შესაბამისად 46%-თან და 48%-თან შედარებით.
2. რეგიონებში, სადაც მაღალია ბავშვთა სიღარიბის მაჩვენებელი, როგორც წესი, ჩართულობის დაბალი დონეა.
3. ეთნიკური წარმომავლობა სკოლამდელ დაწესებულებებში არათანაბარი ჩართულობის ასევე მნიშვნელოვანი წყაროა. რეგიონებში, რომლებიც აზერბაიჯანელი და სომეხი ეროვნული უმცირესობებით არის დასახლებული (ქვემო ქართლი და სამცხე-ჯავახეთი), ჩართულობის განსაკუთრებით დაბალი დონეა, უფრო დაბალი, ვიდრე საქართველოს სხვა სოფლებსა თუ ქალაქებში, სადაც ეთნიკური ქართველები ცხოვრობენ

- სკოლამდელ განათლებაში თანასწორობის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტია თანასწორობა დასახლების ტიპის მიხედვით (ქალაქი და სოფელი). 2011 წლის შინამეურნეობათა ნტიგრირებული გამოკვლევის მონაცემებით, ქალაქებში 3-5 წლის ასაკის ბავშვების 61% დადის საბავშვო ბაღებში, ხოლო მათი თანატოლების ჩართულობა სოფლად თითქმის ორჯერ ნაკლებია. 48% სოფლის მოსახლეობისა, რომლებსაც არ დაყავთ ბავშვები ბაღებში მიზეზად ასახელებენ სიახლოვეში ბაღების არ არსებობას.

ხარისხი

- საქართველოს ამჟამინდელი პოზიცია სასკოლო ასაკის ბავშვების სასწავლო შედეგების საერთაშორისო შეფასებებში (როგორც არის, მაგალითად, PISA) არ არის დამაკმაყოფილებელი. ბავშვების სასწავლო შედეგების გასაუმჯობესებლად და ზრდასრულ ასაკში მათ მიერ წარმატების მისაღწევად (როგორც პირადი, ისე პროფესიონალური თვალსაზრისით) ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტიანი გზაა ადრეულ ასაკში სწავლების სისტემაში ბავშვების ჩართულობის გაფართოება და სწავლების ხარისხის გაუმჯობესება. ძირითადი პრიორიტეტი საქართველოსთვის უნდა გახდეს ადრეულ ასაკში სწავლების სისტემაში ჩართულობის თანდათანობით გაფართოება და ყურადღების გამახვილება შედარებით სუსტ „რგოლებზე“: სოციალურად დაუცველ ბავშვებზე, ეთნიკურ უმცირესობებზე და სოფლებში მცხოვრებ ბავშვებზე.
- 2010-11 სასწავლო წელს საშუალო ქართულ მუნიციპალიტეტში დაახლოებით 18 ბავშვი მოდიოდა ერთ პედაგოგზე, რაც საკმაოდ მისაღები მაჩვენებელია. თუმცა ქართული მუნიციპალიტეტების აახლოებით მესამედში ბავშვებისა და პედაგოგების თანაფარდობის კოეფიციენტი 20-ზე მაღალია, ხოლო 10 მუნიციპალიტეტში 25-ს აჭარბებს.
- იმ ფონზე, როდესაც სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებათა პედაგოგების პროფესიული კვალიფიკაციის შესაფასებლად სისტემური შეფასება არ ჩატარებულა, ინტერვიუები, რომლებიც „იუნისეფის“ მიერ დაფინანსებულ 6 საგანმანათლებლო ტრენინგ-ცენტრში ავიღეთ, მეტყველებს, რომ სხვადასხვა პედაგოგის კვალიფიკაციას შორის უზარმაზარი სხვაობაა, განსაკუთრებით, თუ საქმე პედაგოგიკისადმი და სკოლამდელი სექტორისადმი მენეჯმენტის თანამედროვე მიდგომებს ეხება.
- ხარისხის განმსაზღვრელი მნიშვნელოვანი ფაქტორი და სკოლისთვის მზადყოფნის ერთ-ერთი მთავარი მაჩვენებელი აკადემიური ხარისხის სტანდარტები და მათი გატარებაა. განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ რეკომენდებული სასწავლო სტანდარტები ითვალისწინებს სკოლამდელი განათლების საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკას. მაგრამ ეს სტანდარტები სავალდებულო არ არის, როცა საქმე საქართველოს მუნიციპალიტეტებს ეხება.
- სკოლამდელი განათლების პედაგოგთა ანაზღაურების შესახებ მონაცემები მნიშვნელოვან არაპირდაპირ მტკიცებულებას წარმოადგენს სკოლამდელ სექტორში არსებული ხარისხის პრობლემებთან დაკავშირებით. საშუალო ანაზღაურება თბილისის გარეთ არის დარიცხული 210 ლარი (დაახლოებით 97 ევრო) თვეში. ეს თანხა ვერ უზრუნველყოფს მაღალკვალიფიციური პერსონალის მიზიდვას და შენარჩუნებას სკოლამდელი აღზრდის სექტორში.

მართვა

1. სკოლამდელი აღზრდის სექტორისთვის სათანადო პოლიტიკა ვერ შემუშავდება საინფორმაციო ვაკუუმის პირობებში. ისეთი საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ ჩატარებული საგანგებო კვლევები, როგორც იუნისეფია, ვერ შეცვლის საქმიანობის შედეგების ინდიკატორების დაგეგმილ და რეგულარულ შეგროვებას მომსახურების მიმწოდებლების, მშობლებისა და მუნიციპალური ორგანოების შემთხვევითი შერჩევის გზით. გარდა ამისა, ვინაიდან ამჟამად არ ხდება კერძო საბავშვო ბაღებზე ზედამხედველობა რომელიმე მუნიციპალური თუ ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან, მონაცემები ბავშვებზე ზრუნვის მომსახურების კერძო მიმწოდებლების შესახებ ხელს შეუწყობდა იმ გამოწვევებისა და შესაძლებლობების შეფასებას, რომლებიც მთლიანად სექტორის წინაშე დგას.
2. ერთიანი მიდგომის უქონლობა, რომელსაც გარკვეულწილად დადებითი მხარეებიც აქვს, ბევრ მუნიციპალიტეტში წარმოქმნის ბავშვების სისტემაში ჩართულობის და ხარისხის პრობლემებს. მუნიციპალიტეტებში დიდი განსხვავებებია ბავშვების ჩართულობის მაჩვენებლებში, მომსახურების ხარისხში, ერთ ბავშვზე მომსახურების ღირებულებაში, ამ ღირებულებაში მუნიციპალიტეტის და მშობლების შესაბამის წილებში, ასევე სოციალურად დაუცველი ბავშვების საჭიროებებისადმი ყურადღებაში სამწუხაროდ, ეს პრობლემები კონცენტრირებულია რეგიონებში, სადაც უფრო მაღალია ბავშვთა სიღარიბის მაჩვენებლები, და სოფლებსა და რეგიონებში, სადაც ეთნიკური უმცირესობების დიდი ჯგუფები ცხოვრობენ

ფინანსური საკითხები

1. მშობლების გადასახადი სკოლამდელი განათლების სექტორის შემოსავლის 29% შეადგენდა. ადგილობრივი თვითმმართველობების შესახებ ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის ინიციატივა მიზნად ისახავს მშობლების გადასახადების გაუქმებას. შესაბამისად დამატებითი რესურსების მობილიზება უნდა მოხდეს სკოლამდელ სექტორში.

კვლევის ელექტრონული ვერსია შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ ბმულზე:

http://www.unicef.ge/uploads/Early_Learning_System_GEO_edited.pdf